

"Весілля у Сварицевичах"

– так називається нова книжка відомої у нашій краї дослідниці етнокультурної спадщини Полісся, доцента кафедри музичного фольклору інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету Раїси Цапун. Це наукове видання нещодавно побачило світ у видавництві "Волинські обереги", але вже встигло привернути пильну увагу чималої кількості заповзятливих дослідників й прихильників фольклору, етнографів та виконавців народної пісні.

Співають жінки родини Чудиновичів.

Древнє село Сварицевичі, що в Дубровицькому районі, давно привертає увагу збирачів фольклорно-етнографічних пам'яток, здебільшого гуртового пісенного виконавства. Тут упродовж останніх чотирьох-п'яти десятиліть вивченням давніх народних звичаїв, традицій і обрядів займалися відомі місцеві фольклористи Петро Степанюк, Іван Корсюк, Світлана Кітова, Степан Шевчук, Василь Скуратівський, Віктор Ковальчук та інші.

Чи не найбільше зусиль доклала колишній директор обласного будинку народної творчості Світлана Кітова, досліджуючи у Сварицевичах існуючий нині обряд "Водіння Куста" й переконливо довівши, що він належить до давніх праслов'янських пам'яток. Чимало матеріалів пісенного фольклору зібрали тут у місцевих носіїв цього обряду, що нагадує різдв'яне колядування, досвідчені фольклористи заслужені працівники культури України Степан Шевчук та Віктор Ковальчук.

Тож зрозуміло, що Сварицевичі, цей благодатний осередок давньої поліської етнокультури, не міг не зацікавити Раїсу Цапун, цю

фанатично віддану справі талановиту збирачку пісенного фольклору. Особливо її зацікавили пісні весільного обряду, які досі ніким не вивчені і збиранням яких вона займається добрий десяток років, видавши вже дві книжки, пов'язані саме з жанром весільної обрядовості – "Мелодії древнього Нобеля" та "Сербинівське весілля". Село Сербинівка, що на Житомирщині – то її рідне село, де Раїса Володимирівна народилася, вчилася і вбирала в себе цю чарівну красу навколишньої природи і величезну кількість чарівних пісень, збережених і наспіваних їй матір'ю Ольгою Цапун.

Спілкуванню з бабусями, берегинями народних пісень вона навчилася, ще коли збирала пісенний матеріал для своїх перших книжок у селах Сарненського та Зарічненського районів. А тому вельми швидко "зріднилася" зі сварицевичськими носіями фольклору. З родинами Чудиновичів і Полюховичів Раїсу Цапун познайомила Алла Місюра, студентка інституту мистецтв, уродженка цього села. Дослідниця добре знала, що значну роль у збереженні пісень відігравали жінки, передаючи їх із покоління у покоління, а тому роботу зосередила саме

на спілкуванні з ними. Жінки родини Чудиновичів – справжній скарб народних традицій – охоче йшли на спілкування з Раїсою Цапун, бачили в ній доброзичливу співрозмовницю, зацікавлену людину, що ретельно вбирала в себе будь-які дрібнички з їх розповідей, а коли доводилося співати, вона швидко пристосовувалася до їхньої особливої манери поліського співу і з радістю підспівувала.

Давній весільний обряд, що зберігся, а деякі його обрядодії ще й досі живуть в побуті Сварицевичів, Раїса Володимирівна виклала у своїй книзі в хронологічній послідовності: свацина, весілля (запросини, коровай, вбрання короваю), вінчання і т.д. Тексти 119 весільних пісень і нотного матеріалу подаються в книзі із збереженням локальної говірки з використанням транскрипційних знаків.

Набутий фольклорний матеріал Раїса Цапун використовує в репертуарі створеного нею студентського фольклорного ансамблю "Джерело", який пропагує поліські обрядові пісні і завдяки цьому здобув велику популярність і заслужену славу.

Книжка "Весілля в Сварицевичах" – перша вдала спроба опису давнього обряду села. І хоч вона розрахована на науковців, студентів гуманітарних вузів, все ж, без сумніву, стане цікавим співрозмовником і порадиником для широкої аудиторії читачів з числа культурологів, працівників культури.

Анатолій ДАЦКОВ,
заслужений працівник
культури України